

REMEMBERING
SREBRENICA

McNEIL
2020

Srebrenica-Potočari

25. GODIŠNJICA GENOCIDA U SREBRENICI: DŽENAZA ZA DEVET ŽRTAVA

Srebrenica Potočari

Najmlađa žrtva koja je ove godine ukopana je Salko (Ahme) Ibišević iz Ljubovije, koji je imao 23 godine kada je ubijen. Njegovi posmrtni ostaci pronađeni su 2001. godine u sekundarnoj masovnoj grobnici Liplje, u općini Zvornik.

- Porodica je smogla snage da njegove posmrtno ostatke identificira tek 19 godina kasnije, u martu ove godine, kada je i dala saglasnost za ukop na kolektivnoj dženazi u Memorijalnom centru Potočari - kazala je Feni glasnogovornica Instituta za nestale osobe BiH Emza Fazlić. Najstarija žrtva koja je biti ukopana je Hasan (Alije) Pezić iz mjesta Pustoše kod Vlasenice. Imao je 70 godina kada je ubijen, a nestao je 1995. godine na području Kozluka.

Njegovo tijelo ekshumirano je iz masovne grobnice u Kozluku 1999. godine. Hasan je identifikovan zvanično tek ove godine, 21 godinu kasnije, te je porodica prilikom identifikacije i dala saglasnost za njegov ukop. U mezarju Memorijalnog centra Srebrenica-Potočari ove godine ukopani su:

- Sead (Huso) Hasanović, rođen 1971. u Krivačama
- Alija (Bekto) Suljić, rođen 1969. u Poznanovićima
- Hasan (Alija) Pezić, rođen 1925. u mjestu Pustoše
- Hasib (Šaban) Hasanović, rođen 1970. u Slatini
- Zuhdija (Suljo) Avdagić, rođen 1947. u Novoj Kasabi
- Bajro (Ramo) Salihović, rođen 1943. u Voljavici
- Ibrahim (Hamid) Zukanović, rođen 1941. u Sasama
- Salko (Ahmo) Ibišević, rođen 1972. u Ljuboviji
- Kemal (Husein) Musić, rođen 1968. u Glogovoj.

Ove godine ukopan je najmanji broj žrtava do sada. Nekoliko porodica, koje su ranije dale saglasnost za ukop posmrtnih ostataka svojih najmilijih, povukle su te saglasnosti, u najvećoj mjeri zbog činjenice da mnogi članovi porodica žrtava, zbog pandemije, neće moći prisustvovati dženazi i ukopu ove godine u Potočarima. Fazlić napominje da se u Komemorativnom centru u Tuzli nalaze posmrtni ostaci još 97 žrtava za koje je stigao DNK nalaz o identitetu, ali

te žrtve nisu zvanično identifikovale porodice. S druge strane, identifikovano je još 36 žrtava, ali porodice još nisu dale saglasnost za njihov ukop, uglavnom zbog nekompletnosti skeleta. Porodice šest žrtava već sada su dale saglasnost za ukop njihovih najmilijih naredne, 2021. godine.

Do sada su u Memorijalnom centru Srebrenica - Potočari ukopane 6.643 žrtve.

- Pored ovoga broja, još je 237 žrtava genocida u Srebrenici ukopano u mezarjima izvan Potočara, a u skladu sa željama njihovih porodica -kazala je Fazlić, dodajući da su u Potočarima ukopana 433 maloljetnika i 27 žena.

Najmlađa žrtva čiji su posmrtni ostaci ukopani u Memorijalnom centru u Potočarima je novorođenče, beba Fatima Muhić, dok je najstarija žrtva Šaha Izmirlić, rođena 1901. godine. Prva kolektivna dženaza u Memorijalnom centru u Potočarima obavljena je 2003. godine, kada je u tri faze ukopano skoro hiljadu žrtava. Te 2003. godine ukopan je najveći broj žrtava, dok će ove godine u Memorijalnom centru u Potočarima biti ukopan do sada najmanji broj, posmrtni ostaci devet žrtava. U proteklom periodu radene su i reekshumacije, kako bi se već ukopanim dodali naknadno pronađeni i identifikirani posmrtni ostaci žrtava genocida. Tako će biti i ove godine. Reekshumacija će početi u ponedjeljak 13. jula i uz prisustvo porodica žrtava, trajat će cijelu narednu sedmicu, a ponovo će biti otvoreno 68 mezara. Za razliku od ove godine, kada zbog pandemije koronavirusa to nije bilo moguće kao ranije, proteklih godina brojni domaći i međunarodni zvaničnici posjetili su Memorijalni centar Srebrenica-Potočari kako bi, u tišini i sa dužnim pijetetom odali počast žrtvama u „dolini bijelih nišana“, nijemih svjedoka stravičnog zločina koji se prije 25. godina dogodio u srcu Evrope. Za počinjeni genocid u Srebrenici osuđeno je 47 osoba na više od 700 godina zatvora.

NEJRA DOŠLA DA KAŽE BABI NIJAZU DA JE DIPLOMIRALA!

Nejra Lilić

Nejra Lilić ponosno je stala pored mezara svoga oca Nijaza Lilića, koji je poginuo u Srebrenici, a ukopan je na sarajevskom mezarju na Kovačima. Fotografija je nastala prošle godine, ali se danas, na dan 25. godišnjice genocida u Srebrenici, dijeli društvenim mrežama. Nejra je prošle godine došla na Kovače da bi svom ocu Nijazu na mezarju rekla da je diplomirala. Njenu objavu od prošle godine prenosimo u cijelosti: "U ime članova moje porodice koji su nestali, pronađeni, pokopani, mog oca, djeda, dajdže, rođaka i mnogih drugih...Srebrenica nije bijeli cvijet; to nije promjena fotografija vašeg profila ili objavljivanje priče. Srebrenica je mnogo više; treba biti puno više. Srebrenica mora biti upozorenje, kao pokazatelj mračne strane ljudske svijesti. Međutim, uloga Srebrenice nije samo 11. juli; Srebrenica traje cijelu godinu, ne zbog tuđe i sjete, već kao upozorenje i izvor motivacije. Probudimo se iz pasivnosti, jer nam niko neće pomoći ako sami sebi ne pomognemo. Moju Srebrenicu, svaki bijeli nišan, moje ruke grle u nadi da će doći do promjene", vaša Nejra Lilić.

Dženaza u Kozarcu

ŠEST IDENTIFIKOVANIH PRIJEDORČANA ĆE PRONAĆI SMIRAJ NAKON 28 GODINA OD

BRUTALNIH UBISTAVA

Šest identifikovanih Prijedorčana, žrtava zločina, koji su identifikovani u grobnicama na Korićanskim stijenama i na lokalitetu Jablanica - Prosara kod Bosanske Gradiške će pronaći smiraj na mezarju u Kamićanima kod Kozarca. Porodice Hirkić, Fazlić, Denić, Garibović i Memić 28 godina su čekale da pronađu kosti svojih najmilijih. Od maja 1992. godine tragali su za svojim očevima, sinovima, amidžama, daidžama, koji su mogli biti bilo gdje, u jednoj od 73 masovne grobnice u kojima su do sada pronađeni posmrtni ostaci ubijenih Prijedorčana.

Njihovi djelimični ili kompletirani skeleti danas će nakon podne-namaza i klanjanja dženaze biti spuštene u zemlju, na lokaciju grobnog mjesta, gdje će njihovi članovi porodica moći doći i proučiti im odlomke iz Kur'ana kako su tu noć ranije po dolasku tabuta u Kozarac proučili imami s područja Prijedora.

Od šest identifikovanih, Sanel Fazlić iz Sjedinjenih Američkih Država ukopat će čak tri člana svoje porodice i to oca Jasima, amidžu Mirsada i daidžu Refika Hirkića. Bol, kako kaže, nije prestajala ni jedne sekunde svih 28 godina, a posljednji rastanak u Trnopolju pamti kao da je jučer bio. U razgovoru kaže kako se bol koju je osjećao sa svojim članovima porodice polako mijesha s osjećajem sreće što će nakon 28 godina znati gdje su mu mezari najmilijih.

Bolni prizori nakon iznošenja tabuta iz kamiona tužne povorke na lokalitet Memorijalnog centra u Kamićanima bili su vidljivi i iznad tabuta najmlađeg Prijedorčanina koji će danas biti ukopan, Nihada Memića koji je ubijen kada je imao samo 19 godina.

Na području Prijedora ubijeno je 3.176 osoba, od čega 256 žena i 102 djece, a članovi porodica i danas tragaju za velikim brojem njih. Samo prošle godine ukopano je 86 Bošnjaka koji su ubijeni na Korićanskim stijenama, a ove godine zbog pandemije koronavirusa i nemogućnosti dolaska članova porodica, nakon podne-namaza bit će klanjanja dženaza za šest identifikovanih Bošnjaka.

Prijedorčani nesrpske nacionalnosti nakon 31. maja, njih više od 30.000, odvedeni su u različite logore među kojima su Omarska, Manjača i Trnopolje, a oni koji nisu odvedeni u logor, ubijeni su na pragovima svojih kuća. Dženazi bi trebao prisustvovati i član Predsjedništva Bosne i Hercegovine Šefik Džaferović, kao i predstavnici bošnjačkog naroda iz Republike Srpske.

Broj posjetilaca današnjoj dženazi je ograničen zbog pandemije koronavirusa, a svi koji budu došli na posljednji ispraćaj ubijenim Prijedorčanima pozvani su na poštivanje mjera koje su izdali zavodi za javno zdravstvo s ciljem prevencije zaraze koronavirusom.

VELIKA BRITANIJA

UVAŽENI GOSTI ONLINE KOMEMORACIJE ZA ŽRTVE GENOCIDA U SREBRENICI

Srebrenica Potočari

S ponosom najavljujemo da su uvaženi gosti za Nacionalno obilježavanje 25. godišnjice genocida u Srebrenici bili:

- Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Princ od Velsa
- Premijer Velike Britanije, Boris Johnson
- Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Šefik Džaferović
- Hrvatski član Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Željko Komšić
- Reisul-ulema (veliki muftija) Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Husein Kavazović
- kardinal Vincent Nichols, nadbiskup Westminstera i predsjednik Katoličke biskupske konferencije u Engleskoj i Walesu
- Glavni rabin Ujedinjenih hebrejskih kongregacija Zajednice, Ephraim Mirvis
- Bivši premijer Velike Britanije, David Cameron
- Lord Haag bivši državni ministar inostranih poslova Velike Britanije
- Madeline Albright, bivša državna sekretarka za Sjedinjene Države
- Adama Dieng, zamjenik generalnog sekretara i specijalni savjetnik generalnog sekretara za sprječavanje genocida
- Christiane Amanpour CBE, glavni međunarodni voditelj za CNN

Komemoracija žrtvama genocida u Srebrenici u Velikoj Britaniji ove godine se održala online, navečer u subotu, 11. jula 2020. godine ,putem video prijenosa. Organ-

izatori komemoracije bili su Remembering Srebrenica i BH UK Network.. Događaj je emitovan na mnogim kanalima i društvenim mrežama, a sadržavao je video svjedočenja i poruke preživjelih i ključnih ličnosti.

Hvala Vam što ste nam se pridružili ovoj važnoj komemoraciji da obilježavamo 25. godina od najgoreg zločina na evropskom tlu nakon holokausta.

UK National Srebrenica Memorial Day Programme 25th Anniversary

Compile for the Event: Amesa Buljumic-Kustura

Welcome and Introduction: Dr. Waqar Azmi OBE, Chair of Remembering Srebrenica UK

His Royal Highness The Prince of Wales

Prime Minister of the United Kingdom, The Right Honourable Boris Johnson MP

Chairman of the Presidency of Bosnia and Herzegovina, His Excellency Šefik Džaferović

Former President of the United States, Bill Clinton

Croat Member of the Presidency of Bosnia and Herzegovina, His Excellency Željko Komšić

The Right Honourable Sir Keir Starmer MP, Leader of the Labour Party and Leader of the Opposition

Flower, Wales and Bosnia Come Together!: Cardiff Ardoyne Singers, Sarajevo National Theatre and Sarajevo Philharmonic Orchestra

The Reis-ul-Ulema, His Eminence Husein ef. Kavazović, The Grand Mufti of Bosnia and Herzegovina
 Predecessor Cardinal Vincent Nichols, Archbishop of Westminster and President of the Catholic Bishops' Conference of England
 Wales

The Chief Rabbi of the United Hebrew Congregations of the Commonwealth, Ephraim Mirvis

Chairman of Mosques and Imams National Advisory Board, Qari Asim MBE

as of "Što te Nema" serbia song by National Theatre of Sarajevo Soprano Aldo Čarbođić and Classical Guitar by Zvezdana Šušteršič

Survivor Testimony: Selma Jokić

The Right Honourable David Cameron, Former Prime Minister of the United Kingdom
 The Right Honourable The Lord Hague of Richmond, Former Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs
 Secretary Madeline Albright, Former Secretary of State for the United States

The Right Honourable Robert Jenrick MP, Secretary of State for Housing, Communities, and Local Government
 Adama Dieng, Under Secretary - General and Special Adviser of the Secretary - General on the Prevention of Genocide
 Christiane Amanpour CBE, Chief International Anchor for CNN

edition of "White Flower" by National Theatre of Sarajevo Soprano Aldo Čarbođić and Classical Guitar by Elvir Solak

Genocide Survivor of the Trnopolje and Keraterm Concentration Camp: Filaret Akić

Survivor Testimony: Sufra Sinanović, President of Mothers Association of Bratunac

Survivor Testimony: Munira Subotić, President of Mothers of Srebrenica and Žepo Enclaves

Keynote: Filmmaker & Special Envoy to the United Nations High Commissioner for Refugees, Angelina Jolie

Srebrenica Prayer by Anra Jakupović, Second Generation Survivor

Closing Remarks: The President of Remembering Srebrenica UK, The Lord Bournemouth of Aberystwyth

ishija "Šehid, Mej Mijenić"

STATEMENTS ON SREBRENICA MEMORIAL DAY 2020

This year marks the 25th anniversary of the Srebrenica genocide, in which over 8,000 Muslim men and boys were murdered in the worst atrocity on European soil since the Second World War, simply because of their religious identity. As an organisation that works with different local and national organisations we believe that we must ensure that we never forget about the genocide and reaffirm our commitment to standing up against all forms of hatred and prejudice that targets groups based on their religion, ethnicity, gender, sexuality or any type of difference.

The theme “Every Action Matters” seeks to encourage every person to reflect upon their own behaviour and choices that they make, and demonstrate that however insignificant it may seem, every action matters, whether positive or negative. It aims to show that those who stand up and unite against hatred can make a difference. It sets out to dispel the notion that one person cannot make a difference and show that the action of one individual does matter and that they can achieve a great deal, however small their action may appear initially.

It is now more important than ever for us to come together as people in the UK, no matter what our background, to celebrate diversity and to stand together in solidarity against hatred and discrimination. Thank you for joining us in mourning the loss of those who died at Srebrenica and reflecting on how we as individuals, groups and communities can come together to build a better future without hatred.

BH UK Network

H.E Vanja Filipović, Ambassador of Bosnia and

“25 years have passed since the Srebrenica genocide, but our memories don’t fade and never will. They are alive and fresh, still painful for families who, so many years after the tragedy are still searching the remains of their loved ones. Without the compassion of those who know where the pits are hidden, in which their remains are but are inhumanly silent about it. Among them are some convicted criminals who have served symbolic prison sentences, returned to the crime scene and shamelessly behave. These days throughout Britain and Ireland,

over 1000 events dedicated to Srebrenica and I sincerely thank every participant and organiser for that. So we are not alone in our fight against oblivion and the fight for the truth. It is known that the genocide in Srebrenica is a legally established fact of hundreds of witnesses, tens of thousands of pages of documents, many telephone and radio communications, criminals, photos, TV recordings, satellite images; led to an undeniable genocide verdict on the most rigorous legal standards of the highest international judicial instances. There is only one truth, this one about the Srebrenica genocide is legally established and no one can ever change it under any circumstances. It is up to us to repeat it, to remember, to warn but also to appeal to the conscience of those who shamelessly challenge it to stop, so that in our own and the tranquillity of the distressed families of the victims we can finally begin a peaceful, stable and prosperous life. We must not respond to hatred with hatred. We will defeat it with our humanity, arguments and truth. Let us be patient and persistent so that it is not forgotten and repeated.”

Zaim Pašić, Chairman-bosnia and Hewrzegovina UK

Network

Message from the Chairman of the BH UK Network is clear: “We need to move on with our lives, but the genocide in Srebrenica must not be forgotten. At the genocide memorial centre outside Srebrenica, thousands of simple white gravestones stretch across the gently inclined hillside for as far as the eye can see A quarter of a century af-

ter the events, however, the truth about what happened at Srebrenica is being subjected to a growing chorus of denial, starting in Bosnia itself and echoing around the world.”

The chairman of the BH UK Network, Zaim Pašić, in his video message reminds us of the denial of genocide. Not only is the denial disrespect for the decision of the international courts, but it is also an insult to the victims.

Susan Stretton

“Please take a moment just to reflect on those that didn’t make it and those who did survive. Remember Srebrenica this week on the 11th July. Please light a candle and take a moment to reflect and think of them.” For two years now, Bosnia UK Network has been working with the Healing Hands Network, a UK-based charity. The director, Susan Stretton, sends therapists to the Bosnian House in Birmingham twice a month, coming from different parts of the UK to help Bosnians and Herzegovinians. All therapists who come are professionals and hard-working activists who provide our members of the BiH community with various treatments such as massage, Reiki and Bowen therapy. The organisation has also been active in Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, since 1997, sending voluntary free therapists to treat people suffering from the physical and emotional consequences of the Balkan war.

Kim Sadique

Kim is chair of the East Midlands Regional Board of Remembering Srebrenica, a charity that works to ensure a positive legacy for the thousands killed during the Bosnian war in the 1990s. In video she is talking about. The lessons learned from Srebrenica are that hatred and intolerance

can flourish if left unchallenged even in an integrated society like Bosnia and Herzegovina where people of different faiths had lived peacefully together for hundreds of years. The message is: Every action matters!

Salma Zulfiqar, Artist

“As an artist and activist working with migrants and refugees promoting peace and tolerance in society my message is clear: There is no room for hate in our communities. Let’s be reminded of the events in Srebrenica“ We must never forget what happened in Srebrenica !

Salma Zulfiqar is an International Artist and Activist working on migration. Her current creative projects, such as ARTconnects & The Migration Blanket, focus on empowering refugee and migrant women by promoting integration, working towards preventing hate crimes and extremism. Her artwork has been exhibited in London, Birmingham, Paris, Greece & Dubai and she has been celebrated as one of Birmingham’s most inspirational women in the book One Upon A Time in Birmingham - Women Who Dared to Dream. Salma has also worked all over the world with the United Nations raising awareness of humanitarian issues in conflict and developing countries such as Afghanistan, Pakistan, Yemen, Syria, Egypt, Somalia, Chad and Kenya.

Joy Warmington, CEO of BRAP

“I still believe that genocide in Srebrenica is not recognised and understood across wider community which I think it is part of reason why these acts of remembrance are very important.” Joy Warmington, chief executive of Brap, recorded video message about remembering Srebrenica and commemorating 25th anniversary of the genocide in Srebrenica. Joy Warmington was awarded an MBE for services to healthcare and community in the West Midlands. Brap is a charity transforming the way people think and do equality. In her role as Chief Executive, Joy supports organisations, communities, and cities with meaningful approaches to learning, change, research, and engagement. She is passionate about helping anyone who believes in

the rights and potential of all human beings and has successfully guided the organisation to its cutting edge position where it is nationally recognised for producing innovative equalities and human rights research and strategies.

Rachael Cox, Celebrating Sanctuary Birmingham

“The vision that all of us should have is that society needs to be free from hatred. We all need to work in cohesion to achieve this goal by bringing communities together to REMEMBER Srebrenica, to honour the victims & survivors of this heinous crime.” Rachael Cox is the programme manager for Celebrating Sanctuary Birmingham, a registered charity, which works through the arts to raise awareness of the contributions that refugees make to the UK, and in particular to the city of Birmingham. Each June they run the Celebrating Sanctuary Festival, a world music festival that focuses on the music of refugee producing countries and the work of refugee musicians, within a wider programme of world music from national and international artists.

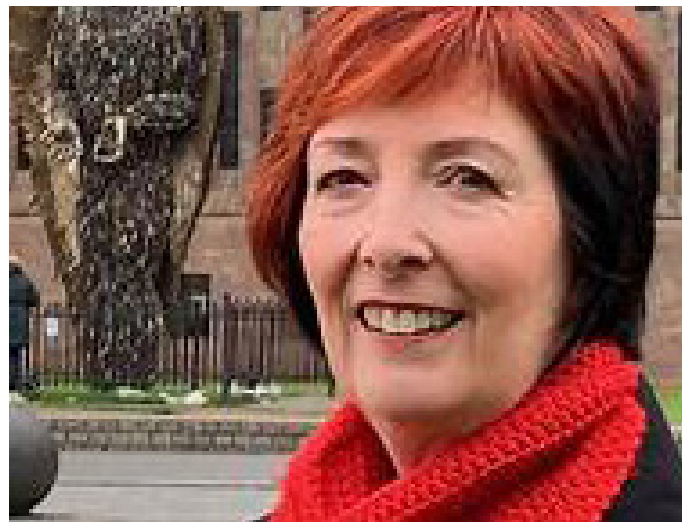
Margaret Jacobi, Rabbi,

“On behalf of my Synagogue we send our thoughts to the people of Bosnia and Herzegovina on this 25th anniversary of the Bosnian genocide. We pledge ourselves to remember and to act. In remembering the past we can together build a better future.” Rabbi Dr Margaret Jacobi has been the rabbi of Birmingham Progressive Synagogue since 1994. She grew up in a Liberal Jewish family, and was an active member of ULPSNYC (now LJY-Netzer). She studied medicine at Birmingham University and then started a career in medical research, obtaining a PhD in physiology and working for two years

in St. Louis Missouri, USA. She is also the honorary Progressive Jewish Chaplain at Birmingham University and a member of the Faith Leaders’ Group which builds links between the different faiths in Birmingham.

Dr Lynnette Kelly, Councillor for Sherbourne ward, Coventry City Council

“ We have to remember our past or we can’t change the future. What happened in Srebrenica was a horrible event. It was a genocide. We must remember that doesn’t happen again. Remember the future, learn from it, don’t repeat the mistakes and make the world better place for our children and our children’s children.”

Dr Lynnette Kelly is Councillor for Sherbourne ward, Coventry City Council Former Assistant Police and Crime Commissioner for the West Midlands. She has been supporting Bosnia and Herzegovina for more than two decades. community in the UK. She has visited BiH and Srebrenica on several occasions.

World News TV O SREBRENICI:

NITI JEDNA ZEMLJA U EVROPI NE ODRŽAVA NACIONALNU KOMEMORACIJU, OSIM UJEDINJENOG KRALJEVSTVA

Povodom godišnjice genocida u Srebrenici članak je objavio i ugledna britanska televizijska mreža World News TV.

Njihov članak prenosimo u cijelosti:

11. jula 1995. trupe bosanskih Srba zauzele su grad Srebrenicu u Bosni i Hercegovini, koji je nasamod dva sata leta od Londona. U samo pet dana sistemski su ubili više od 8.000 bosanskih Muslimana, kao dio smišljenog programa etničkog čišćenja koji je započeo širom zemlje u aprilu 1992. godine i učin-

jeno je do 50.000 silovanja, a 2,2 miliona ljudi raseljeno. Ovo je bio najgori zločin na evropskom tlu od drugog svetskog rata. Sudovi su presudili ono što se u Srebrenici dogodilo kao genocid. Sudac Riad rekao je da su to "zaista prizori iz pakla, napisani na najmračnijim stranicama ljudske historije". Evropski parlament usvojio je 2009. godine rezoluciju kojom se od svake države članice traži da obilježe Dan sjećanja na Srebrenicu 11. jula kako bi odali počast žrtvama i naučili lekcije o Srebrenici. Međutim, niti jedna zemlja u Evropi ne održava nacionalnu komemoraciju, osim Ujedinjenog Kraljevstva, zahvaljujući dobrotvornoj organizaciji Sjećanje na Srebrenicu.

Ovogodišnje sjećanje bilo je posebno značajno jer je obilježilo 25. godišnjicu genocida u Bosni. Uprkos COVID-19, Britanija je postala najveći komemorirajući srebrenički genocid na svijetu. Ovogodišnji Dan sjećanja na Velikoj Britaniji prikazan je na mreži, a cijela ceremonija je emitovana na Hayat TV-u, Aljazeera Balkanu, FaceTV-u i Islamskom kanalu, dosegnuvši milione ljudi u Britaniji i širom svijeta. Istaknuti govornici koji su učestvovali u obilježavanju Dana sjećanja u Srebrenici u Velikoj Britaniji bili su princ NJ.V., princ Charles, premijer Boris Johnson, holivudska glumica Angelina Jolie, predsjednik Bosne i Hercegovine Šefik Džaferović, državni sekretar za stanovanje, zajednice i lokalnu upravu, Rt Hon Robert Poslanik Jenrick, poslanik Sir Kier Starmer, lider Laburističke stranke, veliki muftija Bosne i Hercegovine Husein ef. Kavazović, glavni rabin Ephraim Mirvis, kardinal Vincent Nichols,

nadbiskup Westminstera, David Cameron, predsjednik Bill Clinton, lord William Hague, sekretar Madeline Albright i preživjeli poput Fikreta Alića koji su preživjeli koncentracioni logor Omarska, Munira Subašić, predsjednica majki Enklavi Srebrenica i Žepa i Suhra

Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Princ od Velsa Sinanović, predsjednica Udruženja majki Bratunac. Govoreći na svečanom obilježavanju Dana sjećanja u Srebrenici, Princ od Walesa, čija je službena posjeta Srebrenici u martu odgođena zbog COVID-19, rekao je:

- Stravični događaji iz jula 1995., koji su međunarodni sudovi potvrdili kao genocid, strašna su mrlja na našu kolektivnu svijest. Pamtivši bol iz prošlosti i naučivši njegove lekcije, zajedno možemo riješiti da se to više nikada ne ponovi. Zbog toga je rad organizacija poput britanskog „Sjećanja na Srebrenicu“ tako vitalno važan; i zašto smo

25 godina nakon što su počinjeni ovi strašni zločini, trebali biti odlučni u solidarnosti s onima koji su toliko izgubili. Premijer Boris Johnson rekao je:

- Postoje oni koji bi radije zaboravili ili porekli ogromnost onoga što se dogodilo. Ne smijemo dopustiti da se to dogodi. Dugujemo žrtvama i budućim generacijama

Šefik Džaferović, član Predsjedništva BiH

da se sjetite Srebrenice i osiguraju da se ona više ne ponovi.

Član Predsjedništva Bosne i Hercegovine Šefik Džaferović podijelio je tugu zbog onoga što se desilo prije 25 godina i rekao:

- Ova komemoracija pruža nam priliku da zajedno odamo počast onima koji su brutalno ubijeni, kao i onima koji su preživjeli i pretrpjeli strahote. da ne bi trebalo prolaziti. Ovaj trenutak snažno nas podsjeća da moramo potvrditi svoju odlučnost i osigurati da se mržnja i predrasude koje su dovele do genocida i etničkog čišćenja u Bosni i Hercegovini ne šire u našim zajednicama – dodao je. Predsjedavajući sjećanja na Srebrenicu u Velikoj Britaniji, dr. Waqar Azmi OBE rekao je:
- Ponosni smo što naša država obilježava Dan sjećanja na Srebrenicu, uz podršku na najvišim nivoima od princa NHH-a princa Charlesa i premijera Boriša Johnsona, okupljajući našu naciju u djelima sjećanja.

- Nacionalni dan sjećanja na Srebrenicu u Velikoj Britaniji bio je kulminacija sedmice u kojoj je 1.500

memorijalnih aktivnosti odvijalo se gore i niz zemlju u stotinama škola, lokalnih vlasti, mjestima bogoslužnja, centrima zajednice i policijskim stanicama. Neke od ovih aktivnosti uključivale su vijeće Šetlandskih ostrva koje drže minutu šutnje, katedralu u Durhamu, podižući memorijalnu zastavu Srebrenice, vijeće općine

Dr. Waqar Azmi OBE

St Helens osvjetljava most Steve Prescott, škole koje održavaju skupštine, vijeće okruga Hertsmere mijenjajući svoju profilnu sliku na Twitteru na cvijet Srebrenice, velikosrpsko Manchester policija komemorira u lokalnim policijskim stanicama i bogoslužnim mjestima posvećujući svoje vjerske službe sjećanjima na Srebrenicu. Ovogodišnja tema Dana sjećanja na Srebrenicu u Velikoj Britaniji je „Sve akcije su bitne“. Time se želi potaknuti svaku osobu na razmišljanje o vlastitom ponašanju i izborima koje donese, te pokazati da, koliko god to beznačajno izgledalo, svaka radnja je bitna. Srebrenica je postala svjetski simbol užasnih posljedica koje mogu proizaći iz neaktivnosti i, samim tim, preduzimanja aktivnosti, ipak, sitnica.

- Ova će se tema i dalje promovirati tokom cijele godine sjećanjem na Srebrenicu u školskim obrazovnim programima i akcijskim projektima u zajednici kako bi se ljudi naučili važnosti izgradnje jačih, uključivijih zajednica slobodnih od predrasuda i netrpeljivosti i nadahnuli sljedeće generacije kako bi se osiguralo da mržnja djeluje ne prevladavaju – rekao je dr Waqar Azmi OBE

SREBRENICA MEMORIAL DAY IN BOSNIAN CENTRE DERBY

Derby City Council came together with our Bosnian and Herzegovinian community in Derby, as a part of the UK's Srebrenica Memorial Week 2020, to remember the genocide of Bosnian Muslims in the small town of Srebrenica. Program featured speeches, prayers and laying flowers on the monument. In order to stay inline with government guidelines, event was held in the back garden of the Bosnian centre. Eight thousand Bosnian men and boys died in 1995 because the international community failed to act, but this year's theme is 'Every Action Matters.' We can all make a decision to take a stand against hatred within our communities. Individual actions can make a difference.

Ferid Kevrić

Bh.dopunska škola Birmingham

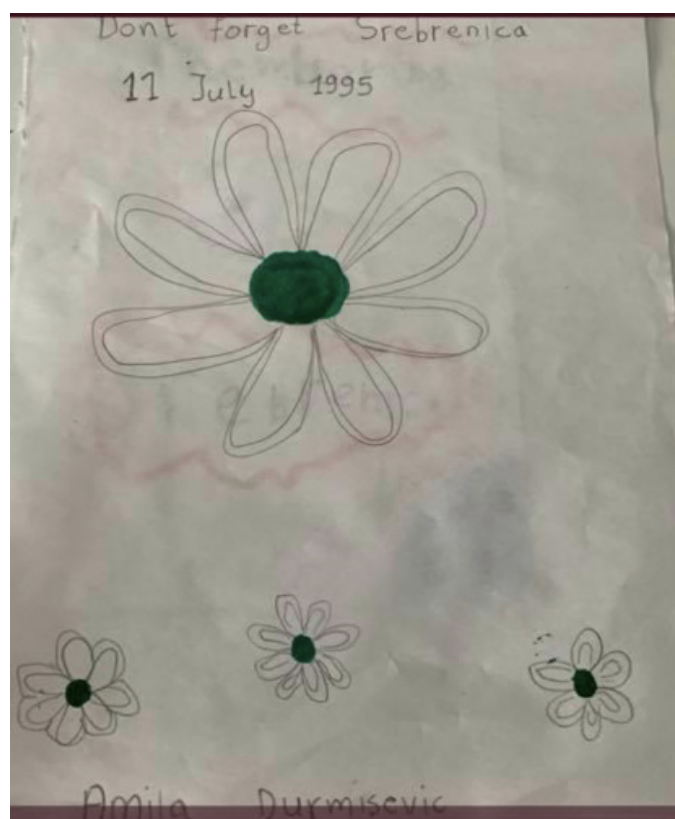
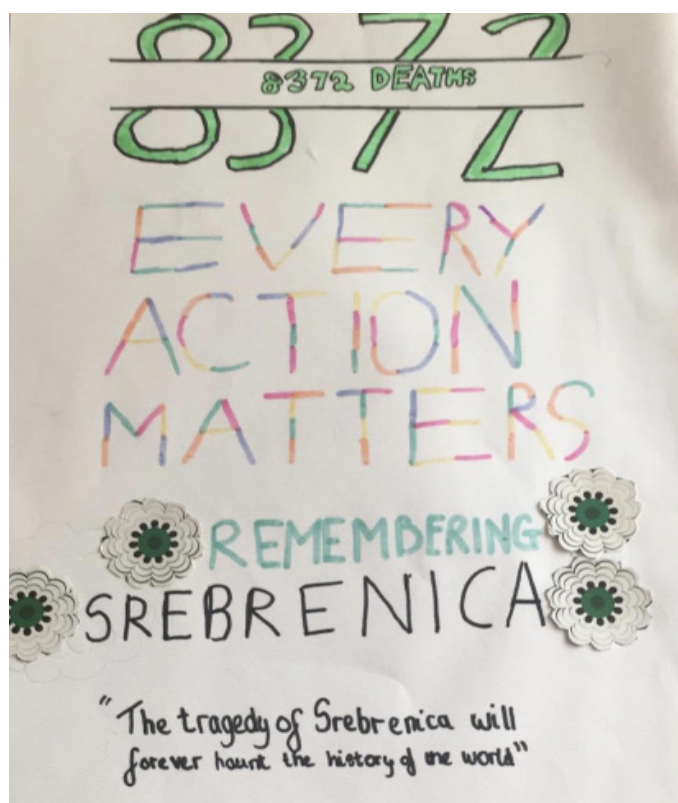
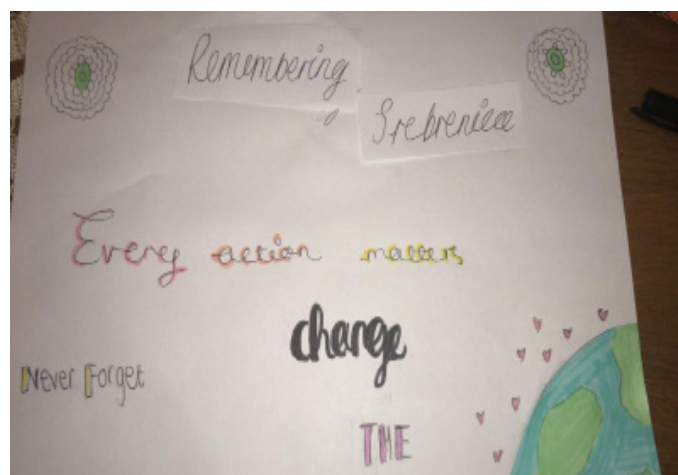
UČENICISIMBOLIČNO OBILJEŽILI 25.GODIŠNJICU GENOCIDA U SREBRENICI

Po prvi put u našoj historiji se događa da se nastava održava online. Od početka mjeseca juna sva nastava se održavala isključivo putem interneta. Naši hrabri učitelji su se odlučili na opciju gdje će održavati nastavu putem videa. Ujedno su i učenici iskoristili priliku da se međusobno vide i barem na ovaj način provedu vremena sa svojim prijateljima.

Održan je i zadnji čas. Za zadaću, učenici su dobili simbolično da nacrtaju cvijet Srebrenice. Cvijet Srebrenice ili cvijet "Sjećanje" je nezvanični simbol genocida u Srebrenici koji se dogodio za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini 1995. godine. Cvijet su osmislile žene iz udruženja "Gračaničko keranje" iz Gračanice, a prvi put je javnosti predstavljen 1. jula 2011. godine. Bijela boja latica cvijeta predstavlja nevinost stradalih žrtava dok zelena boja koja je u središtu cvijeta predstavlja nadu, a 11 latica simboliziraju 11. juli 1995. godine.

Svojim rukama, djeca su nacrtala cvijet Srebrenice i poručili "Pamti, spominji da se nikad nikom ne ponovi Srebrenica". Ovim putem crtanjem cvijeta su pokazali da je i to jedan vid borbe protiv genocida i masovnih stradanja ljudi, ali svih žrtava genocida u BiH.

Ovom prilikom želimo da se zahvalimo učiteljicama Azri Bašić, Eldini Bolić i Almi Aganović te učitelju Emiru Boliću za sav njihov trud da djeca nešto nauče i postignu. Također hvala roditeljima koji su djecu redovno doveli u školu i podržavali rad učitelja. Ponosni smo na svu djecu bh. dopunske škole Birmingham.

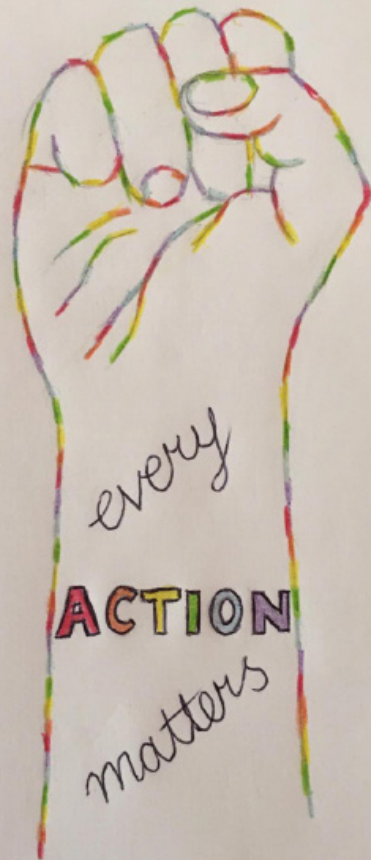

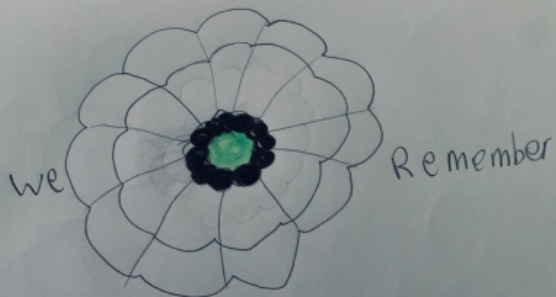
Cvijet Srebrenice

Belma Smajlović

Never forget !

Jasmina

Stella, 16

Srebrenica

Srebrenica

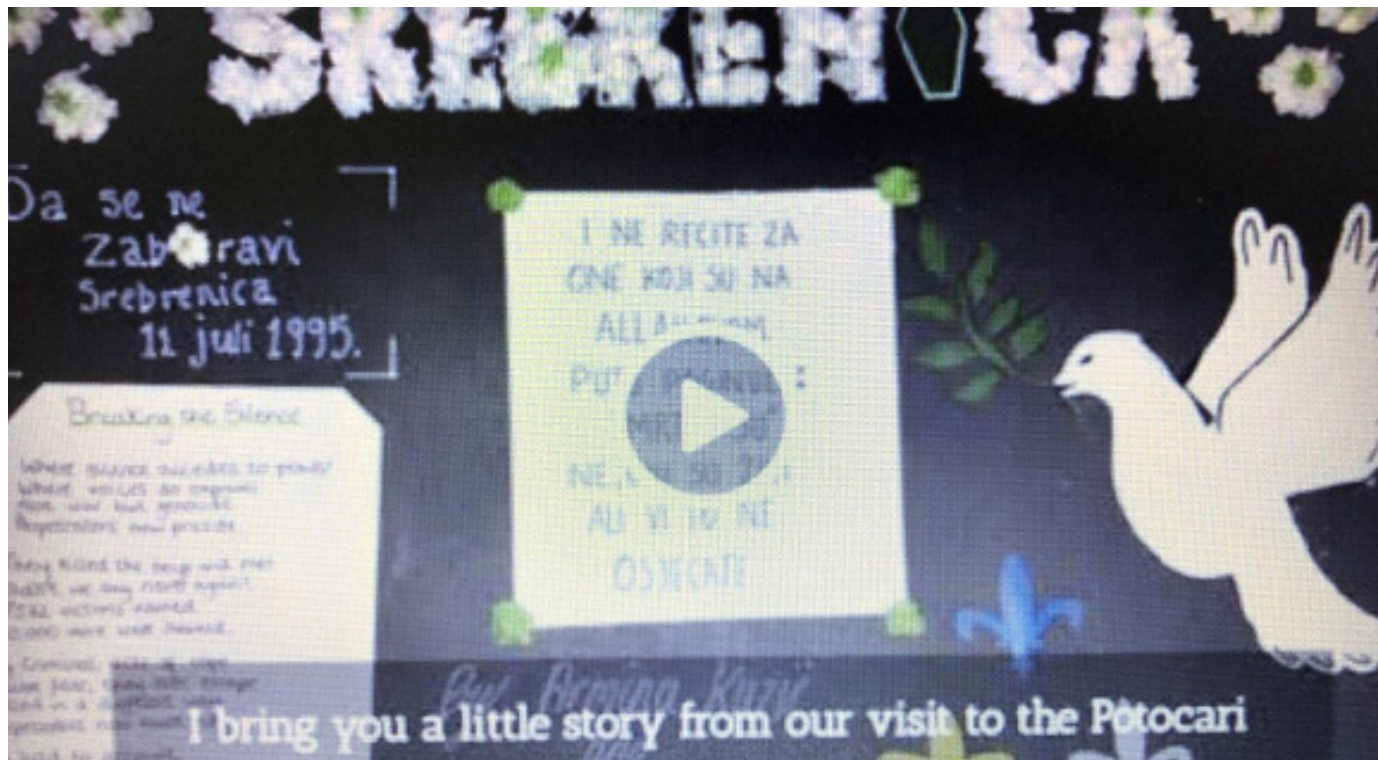
Francesca, 16

By Neyla

BH ŠKOLA COVENTRY:

OŽIVLJAVANJE USPOMENA NA ŽRTVE GENOCIDA U SREBRENICI

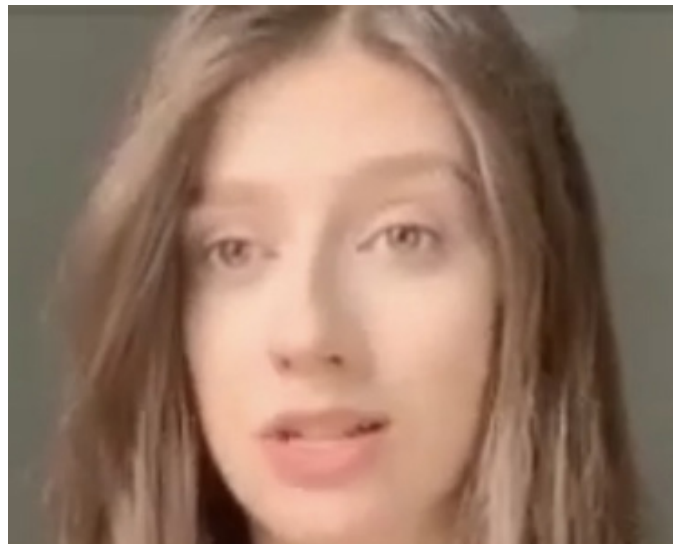

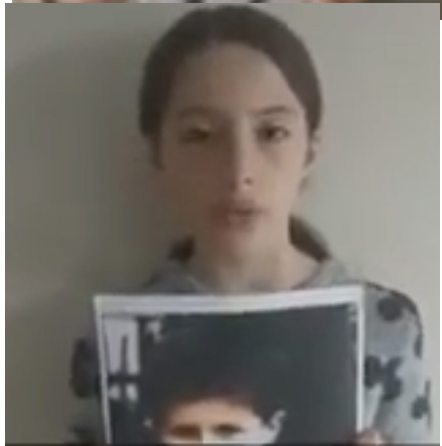
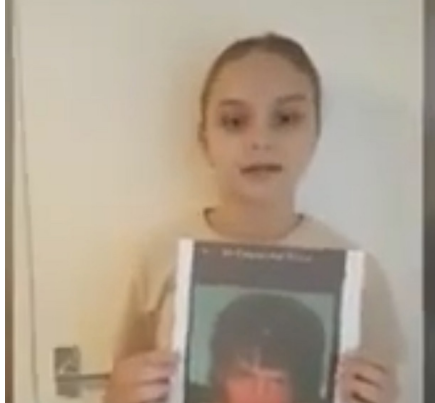
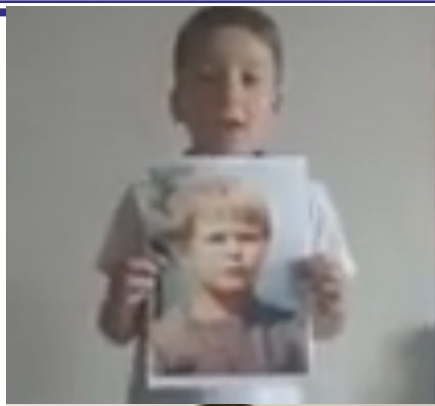
Video poruka učenika bh.dopunske škole Coventry

Jedanaesti juli 1995. godine, najtužniji dan u historiji Bosne i Hercegovine. Prvi i jedini genocid u Evropi nakon Drugog svjetskog rata. Mjesto dogadjaja zaštićena zona UN Srebrenica, malo mjesto na istoku Bosne i Hercegovine. 8372. ljudi je ubijeno za nekoliko dana bez milosti, bez digniteta, bez ijedne truni ljudskosti. Dječaci otrgnuti iz ruka svojih majki odvedeni su u svoju smrt. Majke, ostavljene da žive i time još više kažnjene – životom. 25 godina kasnije, Coventry, Velika Britanija. Učenici Bosanske dopunske škole, roditelji, nastavnici i cijela bosanskohercegovačka zajednica kroz lica nekih oživljava uspomenu na sve žrtve genocida u Srebrenici i cijeloj Bosni i Her-

cegovini. Prijedor, Sarajevo, Zvornik, Mostar, Višegrad samo su imena nekih gradova u kojima se, takodjer dogodio ili pokušao izvršiti genocid.

Mi, prva, druga i treća generacija Bosanaca i Hercegovaca danas svjedočimo da se zlo Srebrenice nije, neće i ne smije zaboraviti. Mi danas kazujemo Svijetu da nas suze srebreničkih majki jednako bole kroz sve tri generacije i kunemo se da će tako biti i u narednim stoljećima. Dragi naši neka vam je lahka zemlja bosanska ma gdje god da su vam kosti rasijane – Amin.

SJEĆANJE NASREBRENICU U OČIMADJECE IZ BH DOPUNSKE ŠKOLE LONDON.

Sjetimo se i kroz sjećanja nikad i nikad ne zaboravimo!

But, we will not show hatred and vengeance. In fact, we will honour all of those who, with great sorrow, lost their lives. I thank my family, for teaching me about this serious matter. I would have never known what the genocide was even about or what it was. And so, I salute my father, and my whole family, and all of the bosnians in the world, for the gratitude of remembering our loved ones.

Thank you

even though I never experienced it, my family did. At a quite young age, my mother was forced out of her home. For my father, though, he was qualifying to be a dentist, at the age of 20, was sent to work on the front line. Bosnia was nothing full of joy. There were women getting raped, men murdered, and children facing the same destiny as their parents. Some tried to flee around, and into the woods, but many got murdered there where serbians everigwhere. And for 5 whole years, no one helped us. No one took us from this madness. The serbs tortured us, and we won't forgive, but we won't show anger either. It was a very hard time for us!

SPEECH:
I know it's hard for every single bosnian. It's hard not to weep or to be angry, and but, don't be scared to show it. you are not the only one who feels pain. Today, on 11 July, we will pray to Allah, that every bosnian should be spared.

is the day that we remember:

- people who unfortunatly lost their lives
- people who died serving our beautiful country

Srebrenica
- We will remember you in our hearts forever.

SREBRENICA
genocide Rememberance DAY

white honouring their faithful countries

Mančester

OBILJEŽENE 20.GODIŠNJICA POSTOJANJA BH.DOPUNSKE ŠKOLE I 25.GODIŠNJICA GENOCIDA U SREBRENICI

Bosanska škola i asocijacija Mančester (Bosnian School and Society Manchester-BSSM) je obilježila 20. godina od osnivanja bosanskohercegovačke dopunske škole i 25.godišnjicu genocida u Srebrenici. Skup je organizovan online, putem Zoom aplikacije. Više od petnaest učesnika se obratilo uživo ili putem video snimka, a prosječno je oko 70 osoba pratilo ovaj događaj.

Bh.dopunska škola Mančester je nakon višegodišnjeg djelovanja dodala i naziv asocijacije te od tada aktivno učestvuje u događajima koje organizuje Remembering Srebrenica. U okviru programa, koordinator škole Sadija Muminović je predstavila rad i aktivnosti škole. Gosti/ učesnici u programu su bili iz različitih polja djelovanja koji su svojim obraćanjem uveličali i dodatno obogatili ovaj događaj. Ovom prilikom gostima se obratio i Njegov ekselencija Vanja Filipović, ambasador Bosne i Hercegovine u Ujedinjenom Kraljevstvu koji se zahvalio timu škole na vođenju i istrajnosti škole i asocijacije što zahtijeva dosta truda. Skupu se obratio i MP Afzal Khan, koji je istakao značaj postojanja škole, ali i lekciju koju je naučio zbog rata u BiH. Jenny Patterson iz Gradske uprave Mančestra je navela da je Bosanska škola jedna od prvih koja je registrovana, od postojeće 153 škole u Mančestru u polju dopuskog obrazovanja. Takođe je istakla da je BSSM među prvima pokazala spremnost za suradnju u zajednici kao i za učešće u edukaciji osoblja za vođenje škole. Skupu se obratio i gospodin Anes Cerić menadžer BH UK Network-a koji je istakao značaj postojanja i opstanka bh.dopunske škole u ovom dijelu Engleske.

Škola je registrovana kao dopunska škola i dobrotvorna organizacija. Zahvaljujući roditeljima, učiteljima, djeci, te gradskoj upravi Mančestra, BiH ambasadi i organ-

izaciji BH UK network, škola je opstala sve ove godine i nije se ugasila, iako je bilo dosta izazovnih trenutaka. Ovaj trud je prepoznat i dodjelom različitih priznanja školi, poput godišnje nagrade gradske uprave za najboljeg učitelja i učenika, te bronzanu i srebrnu nagradu koja je dodjeljena kao odličnom primjeru povezivanja među školama i kulturama. Škola je naročito ponosna nagradom Kraljice Elizabete II za volonterski rad škole, naročito za aktivnosti oko organizacije događaja kojima se obilježavala godišnjica genocida u Srebrenici.

Online program održan ovog mjeseca je odlično prihvaćen u lokalnoj zajednici u Mančestru. Veliki broj zainteresovanih je dostavilo svoje obraćanje putem video snimka koji zbog ograničenosti s vremenom, nažalost, nisu mogli svi biti prikazani, ali će naknadno biti objavljeni na facebook stranici škole. Posebno je bilo zapaženo i dirljivo obraćanje nastavnika, roditelja, učenika ove škole koji su sada odrasli ljudi i vrlo integrirani članovi lokalne zajednice. Naročito je ostalo zapaženo obraćanje bivše učenice Nabile Čohažić koja je spomenula da je nastavila raditi kao pomoćni učitelj-volonter u školi i već svoju djecu navikava i dovodi u školu iako su mali, ali to to

sve po metodu njene drage učiteljice Azre Marošević. Zahvaljujemo se svima koji su svojim radom i učešćem doprinijeli da se ovaj program ovako uspješno realizuje.

COVENTRY OBILJEŽAVA 25. GODIŠNJICU SREBRENIČKOG GENOCIDA

Gradonačelnica Koventrija Ann Lucas

Coventry se ove sedmice pridružuje drugima gradovima širom svijeta kako bi obilježio 25. godišnjicu srebreničkog genocida, najvećeg zločina na evropskom tlu od Drugog svjetskog rata.

Ubijeno je više od 8.000 uglavnom bosanskih muslimana, muškaraca i dječaka, silovano je bezbroj žena, a preko 25.000 ljudi protjerano je iz tog područja, stradavajući u strašnom zlostavljanju. Svake godine se održavaju događaji kako bi se osiguralo da se žrtve nikada ne zaborave i kako bi se pomoglo u postizanju mira. Sedmica sjećanja na Srebrenicu, ove godine traje od 5. do 12. jula i ima temu „Svaka akcija je bitna“.

Organizira ga Remembering Srebrenica, britanska dobrotvorna organizacija koja radi na suzbijanju diskriminacije i jačanju odnosa u zajednici. Godišnjica je uvijek obilježena i u Coventryju, a ove godine se gradonačelnica Cllr Ann Lucas pridružila hiljadama ljudi upalivši svijeću kako bi se prisjetili onih koji su toliko patili. Ona je rekla: „Za nas je toliko važno da se sjećamo žrtava srebreničkog genocida, ne samo na ovu 25. godišnjicu, već uvijek. „Strašno je misliti da je posao našeg grada za mir počeo u Drugom svjetskom ratu, a 50 godina kasnije, nakon svega što je čovječanstvo vidje-

Azra Saldumović Medić

lo, još uvijek je bilo moguće da se dogodi genocid. „Priče o žrtvama podsjećaju nas da nikada ne smijemo zaustaviti rad našeg grada na stvaranju mirnijeg i razumljivijeg svijeta.“

Vijećnik Abdul Salam Khan, zamjenik vođe Vijeća,

dodao je: „Ovogodišnja tema, Svaka akcija je bitna“ pokazuje nam da svi moramo odigrati ulogu i da naši postupci, bez obzira koliko mali, mogu napraviti značajne promjene. To je tema koja se tako dobro uklapa u naša uvjerenja ovdje u Koventriju. „Kao Grad mira i pomirenja i Grad svetišta, radimo širom svijeta i ovdje kod kuće kako bismo ljude okupljali i naučili iz prošlosti. „Coventry je ponosan što stoji uz ljude Srebrenice kako bi odali počast onima koje smo izgubili i obećavamo da njihova priča nikada neće biti zaboravljena.“

Coventry je otvorio svoja vrata za mnoge koji su izgubili svoje domove u sukobu, uključujući i one koji su bili zadržani u koncentracionim logorima, a sada živi oko 500 porodica iz Bosne i Hercegovine i bivše Jugoslavije. Remembering srebrenica je dobrotvorna organizacija koja djeluje tokom cijele godine na borbi protiv ekstremizma, mržnje i diskriminacije i na izgradnji jačih zajednica.

ČUVANJE SJEĆANJA NA UBIJENOG OCA

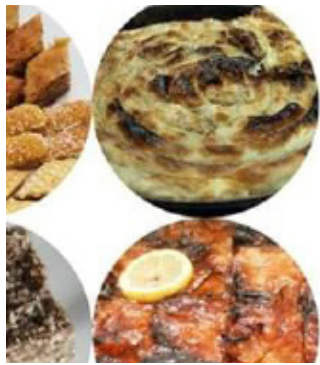
„U ratu koji je uzeo mnogima voljene osobe nisam ni ja izuzetak. Sa svojih 10 godina sam izgubila svoga oca Bajazida, koji je bio streljan na Korićanskim stijenama u avgustu 1992. godine sa preko 200 svojih sugrađana područja Kozarca i okoline. Ove dvije fotografije su jedine uspomene koje su mi ostale od njega i koje čuvam da svojoj djeci pokažem. Želim da ih naučim da su imali djeda koji je izgubio svoj život pokušavajući da dođe do slobode kako bi se sa svojom porodicom ponovo sastao, ali dušmanin nažalost nije dao.“, izjavila je Azra.

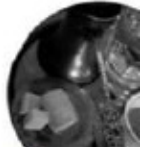
West Midlands odbor Remembering Srebrenica

KUHAJMO BOSANSKO HERCEGOVAČKA JELA!

Let's cook Bosnian food

Sunday 5th July 2020 - All day

Zbog situacije sa korona virusom ove godine izostale su mnoge aktivnosti obilježavanja 25.godišnjice genocida Srebrenici. Mnogi su se odlučili na drugačije načine sa kojim će se osuditi genocid. Alma Aganović, predsjednica odbora West Midlands Remembering Srebrenica, uz pomoć drugih članova istog odbora organizovala je on-line događaj na facebooku "Let's cook Bosnian food!".

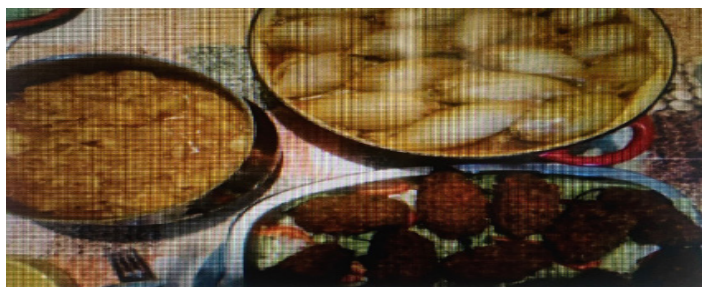
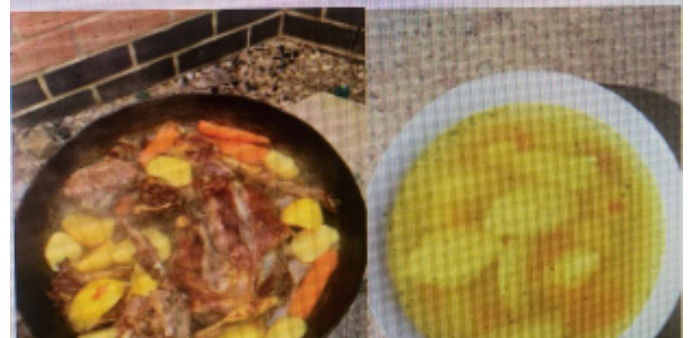
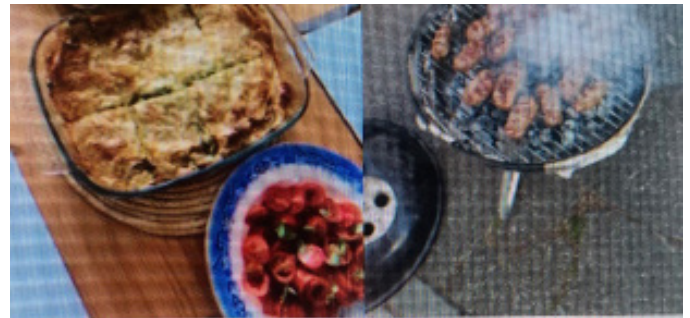
Uz kooperaciju sa BH UK Networkom su pozvali ljude ne iz samo West Midlands regije, već i šire da spremanjem bh.tradicionalnih jela pošalju poruku mira, daju podršku svim preživjelim i porodicama nevino ubijenih Bošnjaka. Zanimljivo je da su i članovi odbora, koji nisu porijeklom iz BiH, prihvatili izazov i po prvi put napravili bosanske specijalitete.

Phil Ginnings, tražio je raznolike bh. recepte i neumorno se trudio skuhati i postaviti gotovu hranu na grupu. Pridružili su mu se i Anousheh Haghadi i Amy Drake spremajući zeljanicu, Richard Burden kuhajući

punjenje paprike, Lizzie Norman spremajući krempitu i još mnogi drugi. Aida Salkić- Haughton iz YMCA North Staffordshire je organizovala da mladi sa kampusa naprave bosanski lokum. Naša hrana zamirisala je u raznim krajevima Engleske; čupavci su se pravili u Newcastle, uštupci u Leicesteru, Burek u Londonu itd...

Hvala i divnim domaćicama, bosankama i hercegovkama, koje su se potrudile ovom prilikom da naprave hranu i pošalju slike.

Njihova poruka je jasna; Ne trebamo zaboravljati na bitne stvari koje čine našu državu drugačijom te zanimljivom turistima. Ambicija svih nas treba biti da nam naša sadašnjost i budućnost, spremajući tradicionalna jela, budu ispunjeni mirisom i okusom nekog drugog vremena.

LEJLA KEVRIĆ - SVAKI KORAK JE VAŽAN!

Projekat - Svaki korak je važan

U sklopu obilježavanja Sedmice sjećanja na Srebrenicu, Lejla Kevrić već par godina, odlučuje da različitim projektima edukuje ljude o genocidu u Srebrenici. Došla je u Veliku Britaniju sa svojih 11 godina. Lejla trenutno živi u Londonu a nedavno je magistrirala “Design Expanded Practice” na Goldsmiths univerzitetu.

” Koristeći ovogodišnju temu „Svaki korak je važan“, kontaktirala sam nekoliko kreativaca i započeli smo dijalog o srebreničkom genocidu. Svaki pojedinac preuzeo je na sebe da sazna više o genocidu u Srebrenici. Odlučili su da kreiraju vizuelni, pisani ili zvučni odgovor na njihovu spoznaju. Oni su saosećajno sastavljeni u videu u čast žrtvama srebreničkog genocida.”, izjavila je Lejla Kevrić. Ovom prilikom, brojni kreativci su izdvojili svoje dragocjeno vrijeme kako bi naučili više o srebreničkom genocidu i stvorili su snažne odgovore. U projektu su učestvovali:

Alexi Hernandez
Alicia SH Kuo
Andrew Morton
Cyrus Khan
BLM. Art
Elaine Xu
Ely Vargas
Isabella Isabeau
Kadin Kostelic
Ling Liu
Nora Liang
Scott Irving
Selene Woo
Thomas Goldstone
Molly Wei
Lejla Kevrić

Više informacija o projektu možete pronaći na instagram stranici: [Srebrenica25_](https://www.instagram.com/Srebrenica25_)

18Fadila Efendić i Lejla Kevrić

BOSANSKI NARODNI VEZ UNIŠTEN U RATU

Narodni vez u domu porodice Jakupović

Narodni vez ima nesumnjivu vrijednost. Tokom vremena postao je savršenstvo ženske radinosti. Nažalost mnogo radova narodnog veza uništeno je tokom rata u Bosni i Hercegovini. Žene nisu imale vremena spašavati plodove narodnog veza, bilo je važnije sačuvati život.

Semira Jakupović iz Londona donosi nam interesantnu priču žena izbjeglica iz Kozarca, koje su se u toku izbjegličkog života u Zenici bavile narodnim vezom. Cilj im je bio skrenuti misli sa svakodnevnog negativnosti koju donosi rat i usredotočiti se na vesele trenutke prijateljskog života.

“Na slikama su primjerci narodnog veza, koji se radio

Priče iz izbjeglištva

MAKETAMA OD ŠIBICA LIJEČIO NOSTALGIJU

Od samog dolaska u Veliku Britaniju, bilo je neizvjesno da će mnoge izbjeglice iz Bosne i Hercegovine patiti od post-traumatskog stresa. Uz to mnogi su osjećali nostalgiju za svojom familijom, domovinom, mahalom, ali i kućom, čija sudbina je bila neizvjesna u toku ratnog uništavanja.

Tako je i Meho Jakupović, koji živi sada u Londonu, tražio način da lakše podnese nostalgiju. Kako se riješiti tog os-

na bijelom šifonu. Nekada su djevojke ručno izrađivale razne predmete za kuću i sakupljale ruho za udaju. Ove prekrasne stvari čuvale su se u seharama. Kada je počeo rat i kuće nam zapalili, nismo uspjeli ništa spasiti. Jastučnice na slikama je vezala moja mama u toku izbjegličkog života u Zenici, da bi makar na trenutak dočarala izgubljeni dom i ispunila dušu. Drugi uzorak je radila moja tetka.”

Semira Jakupović

jećaja tuge i nostalgije? Taj osjećaj za onim što su nekad imali i za one predivne trenutke sa dragim članovima porodice u svojim kućama. Jednog dana, po dolasku na Ostrvo, odlučio je napraviti makete/bosanske kuće od šibica.

“Stare bosanske kuće imaju specifičan izgled i bude divna sjećanja. Obje kuće na fotografijama sam napravio nakon dolaska u Veliku Britaniju. Pravljeni su od šibica, a na osnovu sjećanja na kuću moje rahmetli nane (lijevo). Druga kuća pravljen je po sjećanju na kuće iz bosanskih mahalala i sokaka iz prošlog vijeka. Ovaj rad nije bio samo hobi, nego i terapija kojom se lakše podnosi nostalgija za rodnim zavičajem i domovinom.”, izjavio je Meho.

Meho Jakupović

MUJO DELIĆ JE PREŽIVIO GENOCID I NAKON DVIJE I PO DECENIJE PORUČUJE:

STATI U KRAJ NEGIRANJU GENOCIDA

Mujo Delić

Mujo Delić je nedavno podijelio svoju priču preživljavanja u toku obilježavanja 25.godišnjice genocida u Srebrenici. Porijeklom je iz Bratunca, a splotom okolnosti spas je morao pronaći na slobodnoj teritoriji Srebrenice. Međutim, nije sve bilo kako je izgledalo. Spas je ipak morao tražiti putem nemoguće misije probijanja kroz okupiranu teritoriju prema 100 kilometara dalekoj slobodnoj teritoriji u Tuzli.

U napadu na "zaštićenu enklavu UN" Srebrenica, u julu 1995. godine, koji su izvele jedinice tadašnje Vojske Republike Srpske pod komandom haškog osuđenika Ratka Mladića, ubijeno je više od osam hiljada bošnjačkih muškaraca i dječaka, a na desetine hiljada žena, djece i starijih ljudi deportovano ili je spas bilo prinuđeno tražiti u okolnim šumama, tražeći put ka slobodnoj teritoriji na području Tuzle.

U nastavku prenosimo njegovu priču:

1992 godina.

Otac, mati, sestre, brat i ja gledamo vijesti, projektili udaraju po gradovima u Bosni i Hercegovini. Razaranja, dim, panika. Mi gledamo, a svojim očima ne vjerujemo, svo vrijeme mislimo ovo će stati, nemoguće je da ovdje bude rata. Ko će koga napasti, mi niti nemamo nikakvog oružja. Počela je srpska agresija na moj Bratunac, koji je bio lagan plijen s obzirom da graniči sa Srbijom, te smo morali preko noći spas tražiti na teritoriji Srebrenice koja je tada bila slobodna teritorija. Gradovi u okolini Vlasenica, Cerska, Rogatica, Sapna, Zvornik, Konjević polje padali su iz dana u dan. Brzomoučili shvatili da ćemo se goloruki s virmaspoloživim sredstvima morati braniti od «do zuba naoružanog neprijatelja», koji je višestruko nadmoćniji što ljudstvom što teškim naoružanjem. Ta nadmoć je došla od strane Jugoslovenske armije, koja je tad bila jedna od najmoćnijih u Evropi. Tu armiju je preko noći preuzeo srpski režim pod kontrolom Slobodana Miloševića, i cijelu njenu opremljenost stavio na stranu srpskog naroda.

U isto vrijeme mi Bosanci i Hercegovci koji smo bili napadnuti smo bili zakinuti za bilo kakvu odbrambenu pomoć. Čak je

uveden embargo od UN-a na uvoz oružja u Bosnu i Hercegovinu, koristeći ga kao izgovor za prevenciju rata. U stvarnosti to je nas Bošnjake serviralo Miloševićevom režimu za pokolj. Nisam nikada negdje čuo nikakvo kajanje zbog ovakvih odluka. A volio bih čuti. Čak na kraju su i nekakve sudije politički presudile da Srbija nije izvršila agresiju na Bosnu i Hercegovinu. Da genocid nije izvršen na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine već samo u Srebrenici. I ptice na grani znaju da je Srbija počinila agresiju na Bosnu i Hercegovinu. Srbija ne samo da nije spriječila genocid na teritoriju Srebrenice, nego ga je isplanirala i sprovela.

Kako tako mi prognani i građani Srebrenice organizirali smo nekakvu vrstu primitivne odbrane, u i oko Srebrenice. Srebrenicu smo na neki način odbranili, iako smo u potpunosti sa svih strana bili okupirani i vrlo udaljeni od slobodne teritorije. Ali kakav život, 40 hiljada ljudi u mjestu gdje je nekad živjelo par hiljada. Nema struje, nema vode, nema hljeba, nema škole, nema posla, nema kupanja, nema pranja zubi, nema umivanja, nema trgovina, nema grijanja. Pravi pravcati geto, poniženje u svakom smislu riječi. U to vrijeme nam je UN znao ponekad avionima izbaciti pakete sa hranom, ali to nije bio ni djelić naših potreba. Znali smo danima čekati da nam bace tu pomoć, samo jednom sam doživio tu sreću za četiri godine. Ali i sama nada da će pomoć doći nam je bila dovoljna da opstanemo da izdržimo. Svakodnevno smo bili bombardirani što iz zraka što sa zemlje. Dnevno smo znali nabrojati na stotine projektila. Nema zgrade koja nije bila pogođena najmanje 50 puta.

Početak 1993 godine.

Počinje jedna od nebrojenih srpskih ofanziva na Srebrenicu. 20 hiljada srpskih do zuba naoružanih vojnika i 1000 tenkova. Mi u odbrani sa lovačkim puškama, puškama napravljenim od cijevi za vodu i nešto od naoružanja što smo ukrali od neprijatelja šunjavući se do njihovih rovova. I dalje ni traga ni glasa nikakvoj pomoći u naoružanju i medicinskoj opremi. Ranjen sam u nogu. Boli me, jaučem u sebi, hoću da puknem ali ne smijem prestati pomagati drugovima. Drugovi su primijetili i brzo pozvali doktora koji nije imao nikakve

opreme. Iglom za pletenje, a bez ikakve anestezije mi je doktor kako tako sanirao ranu i na taj način spasio nogu. To nije bilo ništa kada uporedimo kakve rane su imali drugi branioci. Jedan trenutak mi je posebno utkan u sjećanje i nikada ga neću zaboraviti. Jedan moj drug je bio toliko ranjen da mu je morala biti odsječena noga. Infekcija, crvi izlaze iz noge. Nas deseterica smo ga držali i plakali dok je on jaukao dok mu je doktor testerom odrezao nogu.

6. April 1993 godine.

UN proglašava Srebrenicu zaštićenom zonom. Šta to sad znači? Grad preuzimaju UN snage koje će nas uz pomoć NATOa štititi od srpskih napada.

11. Maj 1993 godine.

UN razoružavanje Srebrenice je završeno. I ono malo primitivnog naoružanja od branioca Srebrenice je oduzeto i od tada Srebrenica polaže sve nade u UN. Gledajući iz ove perspektive to je bio uvod u planirani i dogovoreni genocid. Ne može me niko ubijediti da nije. Ovo nije neka teorija zavjere nego jedino objašnjenje kad se vidi šta se kasnije desilo i kako je UN postupio.

Početak Jul 1995 godine.

Srpska agresorska vojska na čelu sa krvnikom Mladićem ne odustaje od Srebrenice. Uprkos statusu zaštićene zone počinje novu ofanzivu ovog puta pod kodnim nazivom „Krivaja 95“. Sve to u prisustvu UN-a koji je spriječio i teoretsku odbranu razoružavanjem dvije godine ranije. UN nije ni trepnuo, a Mladić je surovo likvidirao više od 8000 golorukih ljudi u par dana. 8000 ljudi! Koliko je to ljudi bože dragi. Znate li vi ljudi samo kolika je logistika potrebna da se 8000 ljudi ubije za par dana, pokopa, počisti krv za njima i zatara trag. Znam da se u ratu najlakše uklone dokazi, ali me zanima koliko ljudi iz okoline Srebrenice nije bilo uključeno u tu operaciju. Neka je tim ljudima bog na pomoći svaki put kada legnu u krevet.

11. Juli 1995 godine.

Znajući šta nas čeka krećemo u skoro pa nemoću misiju probijanja kroz okupiranu teritoriju prema 100 kilometara dalekoj slobodnoj teritoriji u Tuzli. Srpska vojska je imala otvoreni prostor i gađali su nas kao zečeve, a zečeva puna šuma. Počinje pravi lov na ljude.

12. Jul 1995 godine

Zasjede. Panika. Masovna predavanja. Masovna ubistva. Tijela ubijenih svuda oko nas. Poneki od nas ostaju živi. Iznemogli, ranjeni dolazimo na izvor vode. Masa ljudi nagrne na izvor da se napije vode i na mjestu umiru. Voda zatrovana. Na putu kroz gustu šumu nailazimo na nekakve kanistere sa vodom. Ljudi izbezumljeni teško shvataju da kanisteru ne rastu po drveću. Svakom ko se napije vode iz kanistera za nekoliko trenutaka se izobličići faca i počne da bjesni. Oni koji su imali puške, a napiju se i nekontrolisano počnu pucati. Bojni otrovi se bacaju po koloni. Otrovi su zagospodarili ljudima da ih niko više nije mogao kontrolirati. Bilo je situacija kada jedan povikne da se ide predati, a za njim krene još 100. Jadni ljudi kasnije smo ih nalazili po masovnim grobnicama.

Srpska vojska se prevarom preko megafona predstavlja kao neko od naših bivših komandanata i poziva ljude da siđu iz šume. Neprestano pucaju po nama. Sve je više ranjenih, mrtvih.

Još i dan danas mi se priviđaju pozivi ranjenih komšija, drugova koji očajno traže pomoć. Najgore mi je bilo kada desetine ranjenih oko nas petorice traže pomoć, a mi moramo odabrati samo petoricu koji imaju više izgleda da prežive, da ih ponese na svojim leđima. Nerijetko su starci ostali pored svojih sinova jer ih nisu mogli nositi pa su ostali da zajedno umru.

Sjećam se jedne situacije kada otac nosi petnaestogodišnjeg sina bez ijedne noge. Tražio je pomoć da mu previjemo sina. Moj prijatelj mu je previo mrtvog sina. Nismo mu imali snage reći da je mrtav. Otac mu je govorio sine neće tebe babo ostaviti. 5 dana sam lutao po šumama, jeo lišće i pio rosu sa lišća, vodu nisam smio piti iz potoka.

16 Juli 1995 godine.

Nekoliko nas, koji smo se držali zajedno, približili smo se na 100 metara od posljednje srpske linije. Da bi imali ikakve šanse preći na slobodnu teritoriju, morali smo se suočiti sa neprijateljskom jedinicom u jednom rovu.

Imali smo sa sobom jednu granatu za ručni bacač. Zamolili su me da ja ispalim granatu na rov. Pucao sam i promašio. U tom trenutku sam molio boga da u mene zapucaju i da umrem na mjestu. Gotovo je, nema nam spasa. Osjećao sam ogromnu krivicu što sam prokockao našu zadnju šansu. U to vrijeme valjda čuvši da se nešto dešava, jedinica sa samo 20tak boraca predvođena Naserom Orićem sa slobodne teritorije, probija srpsku liniju i mi smo se našli na slobodnom teritoriju.

11 Juli 2020 godine.

I dan danas nastavljamo gledati negiranje genocida, pobjedonosne proslave srpskih političara u etnički očišćenoj Srebrenici i cijelom podriju kao i neutemeljene sudske procese i progon ono nešto preživjelih Srebreničana. Pa pogledajte molim vas, na osnovu neutemeljenih dokaza, podigne se optužba protiv komandanta odbrane Naser Orića, kojeg HAG pravosnažno oslobodi, a on nakon toga doživljava nove serije progona od takozvanog naprednog režima u Srbiji.

Srbija kao i njeni napredni i nenapredni političari su negatori genocida i očajni u namjerama da izjednače krivicu. Poznavajući njihov mentalitet, mene to ne čudi ali me boli ta ogromna tolerancija od strane međunarodne zajednice. Ljudi moji, za kraj ću vam samo reći da nikada neću zaboraviti onu narandžu, koju mi je neko poklonio odmah nakon proboja. Okus te narandže i dan danas traje. Promovišite mir u svijetu, spriječite ratove i nepravdu. Poklonite i vi svoju narandžu nekome kome je prijeko potrebna.

BH UK Network

BH porodica iz Birminghama poručila:

NE ZABORAVIMO NAŠA JELA, NAŠU TRADICIJU!

Nena Enisa Gološ, majka Lejla Gološ i unuka Nejira Gazibegović

Bosna i Hercegovina je mala zemlja bogatih i razno-likih jela. Raznolikost i tradicionalnost bosanske kuhinje zasigurno je čine posebnom i veoma zanimljivom kulinarskom cjelinom. Postala je tradicija, simbol identiteta i bitan dio bosanskog kolektivnog pamćenja.

Svake godine naročito uoči komemoracije genocida u Srebrenici, sjetimo se svega onoga što smo izgubili, nevinih žrtava i njihovih ožalošćenih porodica. Tokom izbjeglištva i pri dolasku u nove zemlje, sasvim nepoznate destinacije, morali smo se integrisati i naučiti na novi život. Usvajali smo nove zakone, običaje, ali i kulturna umijeća drugih zemalja.

No, jedno je sigurno. Mnoge bosanke i hercegovke van BiH, su i dalje nastavile spremati tradicionalna jela i na taj način očuvale našu kulinarsku tradiciju. Nedavno je porodica iz Birminghama, porijeklom iz Bosne i Hercegovine, u toku mjeseca Ramazana snimila simpatičan video. U videu se pojavljuju tri različite generacije, nana Enisa, majka Lejla i unuka Nejira. Video prikazuje kako se naši ukusni recepti prenose generacijama. Na ovaj način, pokazale su da je kulinarstvo nastavilo da bude dio kulture življenja u Engleskoj.

Tradicionalna jela često kriju i lijepe priče.

Video možete pogledati na web stranici BH UK Networka.

Porodice Gološ i Gazibegović

BIJELI CVIJET:

DJELO ZA NEDUŽNE ŽRTVE IZ SREBRENICE OD WALES A ZA BOSNU I HERCEGOVINU.

Muzičko djelo "Bijeli cvijet"

'Bijeli cvijet' je muzičko djelo nastalo u suradnji Narodnog pozorišta Sarajevo i orkestra Sarajevske filharmonije u Bosni i Hercegovini te pjevača i izvođača Cardiff Ardwyn-a iz Wales-a.

Muzička posveta sjećanja iz Velsa Bosni, nastala je tokom pandemije COVID-19 u znak obilježavanja 25. godišnjice genocida u Srebrenici. Melodiju i tekstove napisao je Elvir Solak, koji je preživio opsadu Sarajeva, kompoziciju je aranžirao direktor pjevača Cardiff Ardwyn, David Leggett sa solo izvedbama Abigail Lucinda, iz Remembering Srebrenica Wales i soprano soliste sarajevskog Narodnog pozorišta Aide Čorbadžić.

Za manje od sedmice, ubijeno je najmanje 8372 uglavnom muškaraca i dječaka Bošnjaka-Muslimana. Bio je to genocid. Najstrašnji zločin na tlu Evrope nakon

Drugog svjetskog rata. Ubijeni su zbog svog identiteta.

Pjesma govori o duši žrtve Srebrenice, koja opisuje bol srca i vapaj svoje majke i prikazujući zloglasni „Bijeli cvijet“ koji je postao simbol srebreničkog stradanja i genocida. Pjeva se na engleskom i bosanskom jeziku sa titlovima.

Snaga muzike i ljubavi okupila je dvije zemlje i skoro 140 volontera koji su se udružili kako bi zajedno stvorili ovo remek-djelo.

Ovo djelo je posveta i sjećanje za nedužne žrtve iz Srebrenice od Walesa za Bosnu i Hercegovinu. Video možete pronaći na web stranici BH UK Networka i Youtube kanalu.

Aida Čorbadžić i Elvir Solak

Cardiff Ardwyn Izvođači

Dijana Bajrić Dedić

ČUVANJE SJEĆANJA NA UBIJENOG OCA

“Ovo je slika od moga oca Muharema Bajrića kojeg su ubili na Velagićima 1.juna 1992.godine za vrijeme rata. Njemu je svega bilo 25 godina kada je zvjerski ubijen. Ovo je jedina slika i uspomena koju imam od svog oca i čuvam je kao najveću vrijednost jer sam imala svega dvije godine kada je on ubijen. Ovu sliku kao dijete ja sam uvijek čuvala, nosala sa sobom i ljubila neprestano. Meni je bilo oko tri godine kada sam došla u Englesku sa svojom mamom. Svake godine kada idem u moju domovinu Bosnu i Hercegovinu, obavezno obiđem mezar moga oca i dobro se isplačem.”, rekla je Dijana.

Priče iz izbjeglištva

ESMA DEDIĆ

“Ovo je jedini moj nakit od zlata iz Bosne i Hercegovine koji me jako veže za moju domovinu. Ja imam ovaj nakit još od prije rata te sam ga uspjela sakriti i donijeti sa sobom u Englesku kada sam protjerana iz Prijedora za vrijeme rata. Ovo je jedino što sam uspjela u strahu prenijeti i sačuvati. To je moja jedina uspomena na ona bezbrižna vremena. Ja ovo često nosim na sebi da me podsjeti na moju dragu domovinu.”, izjavila je Esma.

Priče iz izbjeglištva

RAHIMA HATIĆ

Tokom rata u Bosni i Hercegovini, ljudi su preko noći gubili sve. Imovina je bombardovanjem ili vatrom uništena, pokradena. Pravde nije bilo. Krade se sve što se može zamisliti, novac, nakit, oružje, namještaj, kulturna baština...

Rahima Hatić je jedna od osoba koja je tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu sa svojom porodicom pronašla novi život u Velikoj Britaniji. Došli su da pronađu utočište i spas. U novu zemlju nije mogla donijeti ništa. Međutim, u bijegu je uspjela sakriti zlatni nakit poklonjen od dragih članova porodice.

“Ovo je jedino od zlata što sam uspjela donijeti u Englesku kada smo izbjegli za vrijeme rata. To je jedino što imam od svoje imovine, sve drugo je zapaljeno i ukradeno. Ogrlica je poklon od moje mame kada sam rodila najstarijeg sina. Prsten je poklon od moje sestre koja je umrla tokom rata. Drugi prsten je poklon od moje svekrve kada sam se udala za njenog sina.

Narukvica je prvi poklon od moga muža za zaručke. Naušnice su poklon od moje druge sestre. Prsten sa biserom je poklon od moga djevera. Ovo je jedino što imam od zlata ovdje sa sobom i što me jako veže za moju domovinu Bosnu i Hercegovinu i moju dragu porodicu.”, rekla je Rahima.

POEM BY AMINA MEKIĆ – MIMI

Amina Mekić, bivša učenica bh.dopunske škole Birmingham

Amina Mekić je mlada djevojka čiji roditelji su doživjeli strahote tokom genocida u Bosni i Hercegovini. "U ratu smo izgubili mnogo članova najuže porodice. Nedavno smo pronašli ostatke mog djeda i daide. Mi ne znamo kako i gdje su ubijeni. Još uvijek niko nije odgovarao za njihovu smrt iako je od toga prošlo više od 25 godina. Mnogi od nas su raseljeni širom svijeta. Moja porodica je tokom rata došla u Birmingham u Velikoj Britaniji. Genocid vidim bilo kuda da krenem, u mojim roditeljima, mojoj majci prilikom gledanja vatrometa, mom ocu kroz priče koje dijeli sa mladim generacijama, u bh. zajednici u Velikoj Britaniji te Bosni i Hercegovini. Ne bi trebalo postojati porodica u svijetu koja će za trepezarijskim stolom pričati o preživljavanju i genocidu. Ali, uprkos svemu ja vidim NADU, kroz obrazovanje novih generacija koje će saznati šta se desilo i ne ponoviti ovakva zvjerstva.", izjavila je Amina.

*Home is where the heart is
Where the food is
Where your family is
Sitting in front of their houses at the crack of dawn ready
to greet you as you step out onto your balcony
Breathe in the crisp air
It's been 25 years since you've left
and the grass has never looked greener
Here, we have a talent for picking ourselves up
Turning tears into blue skies and sighs into symphonies*

*Look out onto the city in front of you and the hills and
mountaintops and the pink hues that serve as their back-
drop (not like the red you were forced to leave without)
Where nature and nurture hold hands and promise to
give you the best that they can no matter the price*

*Home
Where crickets and birds lead an orchestra that lasts all
day long and then deep into the night like mini cellists in
the middle of Sarajevo*

*Where the mosquitos leave love bites for you to wake up
to in the heat
Claiming that you're just too tasty to resist
And not in the sweet way but in the kind of way where it's
a place where everyone eats meat and not like chicken
but rich red meat and that's why everyone looks so well
fed these days
This is no place for vegans
that would just be silly
Because this land is home to the richest meats and the
heartiest of vegetables
There is fine dining and even finer drinking and all emo-
tions come from the bottom of the stomach
All of the hearty laughs and cheers
This is also no place for anyone with sensitive ears*

*Home
Where it's not quite third world but it's also definitely not
first world
Nothing like the countries that took us in
Where the diaspora have to slow down their Mercedes
on account of the cows standing on the edge of the road
This is a different type of unique
maybe because there's a truck full of freshly cut pine
trees that stretch up into the clouds
Big blue clear skies in the middle of the day where you
can actually see the stars and the moon and the clouds
and the birds and the bats and all the other goings on
that happen in the small moments of the day
Like that time we saw two black squirrels chasing each
other around the forest
Or the kittens that turned up unannounced at our front
door as if they lived there all their lives*

*Home
Where your history is
Not the one forced upon you by the English curriculum
but the real, raw, rubble left behind by all the natural
disasters and otherwise
Where the cars weave through mountains to get to the*

*next city rather than the m5
And tumbling rocks are held back by silver wires
And on top of those mountains there are great stone
castles
Left behind by the Ottomans because there was more
than enough to go around
And there is history in these streets
Bustling markets where old ladies wear scarves over
their heads to protect themselves from promaha
And younger generations dance age old routines at
modern parties and upload them to instagram for their
friends to see*

*And on the way there
You will trace your country's scars with your fingertips
When you walk through town and step on unexpected red
craters
The damage left by Bomb shells filled with red cement as
a reminder of the fallen
People who've risked their lives for this beautiful place
we call home
There is a tunnel that stretches through citites like our
backbone
The same tunnel used to deliver supplies during the
darker times
Coursing through its veins and pulsing hope through its
bloodstream even when the mere idea of home was just
about ripped away from us all
It's been 25 years since you left
And it's still thriving
Exactly where you left it*

*Home
Where we are resilient
Where we pick ourselves back up and grow from past
experiences
choosing not to dwell, but rather to remember
and to honour those roots
The history
The patriotism, the culture that runs deep through your
veins
Those who fought and those who continue to fight every
single day for remembrance
For recognition
For change
For those who build bridges
Bringing up our history so it will never repeat itself*

*Home
Where there is love
And there is life
And there's new family waiting for you every time you go
back
And there is fallen family watching over you every step
of the way
Where this circle of love and life and hope only seems to
grow more and more as the days go on
And there will be scorching summers and darker days
Humbling thunderstorms and beautiful springs
And even when that sun has set
And the sky is dipping from pink to blue
25 years later
This will always be a place for you to call home.*

Refugee stories

A MEDALLION / MEMORY OF PRE-WAR CHILDHOOD

Medallion

One of the very important days of my life, was the day when I become a "Tito's pioneer".

In former Yugoslavia, many of us were looking forward to this day as we became members of the pioneering community, sharing all the same values and culture, at the age of 7.

Somemight say otherwise today, but back then we all looked forward to be honoured with red scarves and navy blue hats, called "Titovka", while proudly receipting our pledges. I looked forward to this day as I knew there would be a special gift from my family.

And there it was, a Tito's "medaljion" (little golden coin) received by my late and beloved mother. "Medaljion" once stood for unity, solidarity marking milestone of my early maturity, acceptance and sense of belonging. This "medaljion" has been with me from Nov 1983. Even though it is not that old, it is something that connects me

to a happy, humble, peaceful time full of joy and laughter. A time when I was surrounded by my loved ones.

Little did I know that 9 years later, tens of thousands of Bosnians would be killed. Others were tortured both physically and mentally, starved and humiliated in concentration camps, while others managed to flee the world's worst atrocities since WWII, being left scarred for life. These atrocities were committed by the very same Yugoslavian and Serbian Army, that was once built by Marshal Tito. A decade after Tito's death everyone forgot about our honourable pledges.

Pledge

*"Today, when I become a pioneer,
I give an honorable pioneer's word
that I will diligently learn to work,
respect parents and the elderly,
I will be a faithful and honest friend,
holding a given word,
that I will love our homeland,
the self-governing Socialist Federal Republic of Yugoslavia,
that I will develop brotherhood and unity
and the ideas that the Marshal Tito fought for,
that I will appreciate all the people of the world who
iron freedom and peace!"*

Mr Mirza Gazibegović

Priče iz izbjeglištva

VAHIDA OMEROVIĆ

“Ovo je burma od moga muža Sajifa Omerovića sa našeg vjenčanja, koji je ubijen za vrijeme rata. On je ubijen 1992.godine u Ključu nakon što je pretučen od strane agresora. On je svega imao 30 godina kada je podlegao od batina i umro kod kuće u užasnim mukama i bolovima. Ovo je jedino što mi je ostalo za uspomenu i sjećanje na njega što sam uspjela donijeti u Englesku.

Ovaj drugi komad zlata je prsten od moje rahmetli mame i jedino je zlato što imam da me podsjeća na dragu majku. Ona je umrla u Bosni u Ključu prije dvije i po godine, a ja sam naslijedila taj prsten od nje.”, izjavila je Vahida.

Refugee story

GOLD MEDALLION / ONLY MEMORY OF THE FAMILY

This is the only piece of jewellery that emotionally binds me to my family and my homeland of Bosnia and Herzegovina. I have brought it with me in the UK in 1993 when I left Sarajevo in the midst of war. It was very hard to hide it and bring it to the new country. But that is something I had to do as I felt that was the only way to preserve my family history. I wear it very often and it always brings memories to my mind.

Pictured is a gold medallion with a gold chain that is emotionally and materialistically priceless to me. The medallion comes from my grandfather's Italian family; he survived two world wars and also the third war in Bosnia and Herzegovina. This medallion is Venetian work with special applications and also handmade. When the medallion is opened, pictures can be placed inside. Since the time I inherited it from my mother I have put a picture of my daughter in it.

Zdenka Besara

Priče iz izbjeglištva

MUŠTIKLE OD DRVETA PRAVLJENE U RATU

“Na prvoj fotografiji se nalazi muštikla pravljenjena od drveta, poklon od brata logoraša koji je preživio zloglasne logore Omarska i Manjača. Na drugoj slici se nalaze muštikle napravljene u toku izbjegličkog života u toku rata u BiH. Rezbarenje u toku rata nije predstavljalo samo umijeće u oblikovanju drveta i izrade poklona dragim osobama, nego je bila borba za preživljavanje i opstanak .”

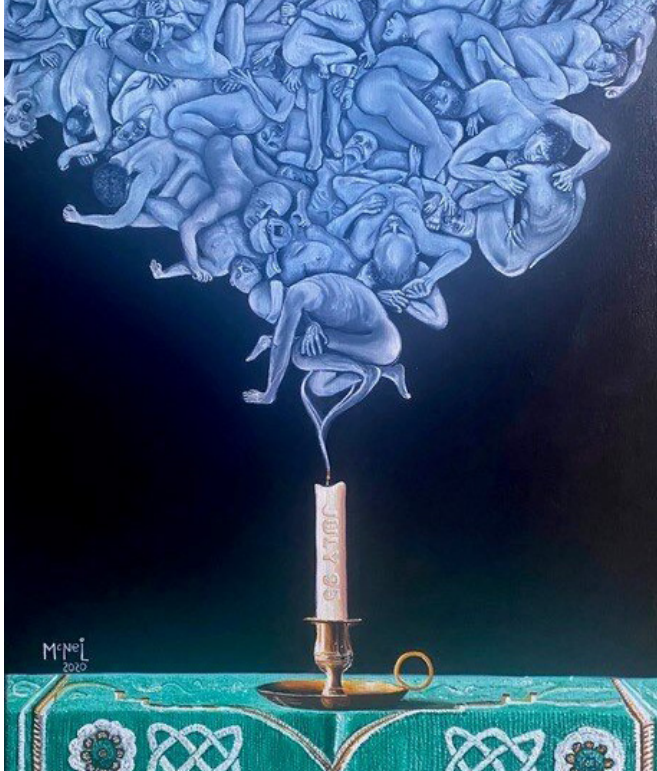
Meho Jakupović

DARK BOSNIA

A VIRTUAL COMMEMORATIVE EXHIBITION OF NEW PAINTINGS BY ROBERT MCNEIL, M.B.E.

Ambassador, Remembering Srebrenica UK. UNESCO RILA Affiliate Artist.

Remembering Srebrenica, Oil on canvas. 50 x 70 cm

INTRODUCTION

This exhibition is one of a number of events planned to commemorate the 25th Anniversary of the genocide that took place in Bosnia and Herzegovina on 11th July 1995 and subsequent days, when over eight thousand Muslim men and boys were executed by Bosnian Serb soldiers, because of their religion.

The physical exhibition of this powerful new work by Robert McNeil was due to open at IOTA in July 2020, but, due to circumstances beyond all of our control, we present it to you here and now.

Once you have seen the paintings in full screen, DARK BOSNIA (YouTube link) please be sure to read the Guide to DARK BOSNIA, which was also written by Robert McNeil. The lesson from Srebrenica, depicted in this work, is that no society is invulnerable to prejudice and intolerance. We must all remain vigilant against these forces, and take positive action to build stronger, more resilient communities. Please note: the subject of sexual violence against women as a weapon of war is tackled in this work. Parental guidance should be considered. The physical DARK BOSNIA exhibition will be rescheduled, and proceeds will be donated to the proposed International Learning Centre in Birmingham and Remembering Srebrenica UK.

THE ARTIST

Robert McNeil worked in NHS Greater Glasgow as their

mortuary operations manager. In 1995 he volunteered to travel to Bosnia and Herzegovina to gather evidence of genocide on behalf of the UN. This led to numerous other deployments to war zones around the world.

Robert McNeil

He retired in 2009 and took up painting as a hobby. **The WITNESS exhibition**, his first series of twelve war-related paintings, was curated by IOTA and launched in The Mitchell Library, Glasgow, in January 2014. WITNESS was subsequently displayed in the Scottish Parliament, the Welsh Assembly Gallery, Worcester University, The London Synagogue, and numerous other venues around the UK. This work has formed the basis of numerous educational talks by the artist to groups across the U.K.

Robert works tirelessly as an Ambassador for Remembering Srebrenica U.K. Paintings by McNeil have been acquired by Glasgow Museums, and Musée de la Bataille de Fromelles, France. Two of his paintings from DARK BOSNIA are already earmarked for the National History Museum of Bosnia and Herzegovina and the Memorial Nuremberg Trials.

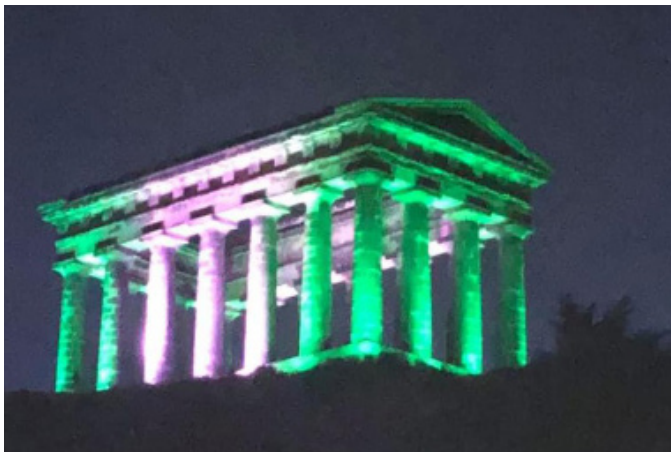
Robert McNeil in Srebrenica

THANK YOU SUNDERLAND CITY COUNCIL AND LORD MAYOR DAVID SNOWDON

What an amazing gesture by Sunderland City Council & Lord Mayor Councillor David Snowdon. The following monuments were illuminated in honour of all those killed during the Bosnian genocide. Penshaw Monument, The Northern Spire Bridge, Fulwell Mill, Hylton Castle and the Wear Bridge. The white colour represents the innocence of its victims and the green represents hope for justice & recognition of the genocide.

Gateshead Millenium Bridge

Penshaw Monument

Kakva nevjerojatna gesta od Gradskog vijeća Sunderlanda i gradonačelnika David Snowdon.. Slijedeći spomenici su bili osvijetljeni u čast svih ubijenih tokom bosanskog genocida. Penshaw Monument, The Northern Spire Bridge, Fulwell Mill, Hylton Castle and the Wear Bridge. Bijela boja predstavlja nevinost njegovih žrtava, a zelena predstavlja nadu za pravdu i priznanje genocida.

Durham unites in memory of Srebrenica genocide

SHOWING RESPECT FOR THEIR BOSNIAN COMMUNITY

Durham University, Durham Cathedral and Durham County Council commemorate the 25th anniversary of

This week Durham University, Durham Cathedral and Durham County Council come together to commemorate the 25th anniversary of the Srebrenica genocide. In July 1995, during the Bosnian War, over 8,000 people in and around the town of Srebrenica were killed by units of the

Bosnian Serb army under the command of Ratko Mladic. The United Nations had declared Srebrenica a 'safe area' under its protection but failed to prevent the town's capture or the subsequent massacre. To remember the thousands of innocent lives lost,

Smajo Bešo

Srebrenica genocide flags will be flown in Durham and prayers will be said as part of the Srebrenica Memorial Week for 2020 this week. And Durham has a strong history with Bosnia-Herzegovina and wants to show their respects for their Bosnian community who have made the North East their home. One Srebrenica genocide flag will be shared between Durham Cathedral and Durham Castle, flying at the Cathedral from Sunday 5 July to Tuesday 7 July and then at Durham Castle until Sunday 12 July. Another will fly at County Hall from Thursday 9 July to Sunday 12 July. Smajo Beso, a former Bosnian refugee who is now an architect and lecturer at Newcastle University, said: “The North East Bosnian community is grateful and pleased to be working with Durham University, Durham Cathedral and Durham County Council in commemorating the 25th anniversary of the Bosnia genocide in Srebrenica. “Although the war ended 25 years ago, it is still raw for many of us today and it can be incredibly difficult sharing our experience. We were targeted and dehumanised just because of who we happened to be. “We have first-hand accounts of how quickly hateful and divisive language can tear communities apart. By honouring the victims of the biggest atrocities on European soil since the Holocaust, we hope to ensure that this doesn’t happen anywhere else, ever again. “We must all be vigilant and must not let hate, racism and bigotry go on unchallenged. We all have a part to play. “I don’t think you will find anyone in our community that hasn’t lost a loved one or that isn’t still suffering from the traumatic effects from the war. “But now to have our pain and suffering acknowledged in such a visible way is incredibly powerful and cathartic. We’re a small community but we all proud-

ly call the North East our home. Thank you to all those that have supported us and continue to do so.” County Durham has long-standing links with Bosnia-Herzegovina, during the 1984-5 Miners’ Strike, miners from Tuzla sent aid to striking miners in the North East. and during the Bosnian war, Durham miners reciprocated, sending aid to Tuzla. And Durham University continues to have strong links with the area, as Dr Stefanie Kappler, an Associate Professor in Conflict Resolution and Peacebuilding, has conducted extensive fieldwork in Bosnia-Herzegovina. In April 2018, Dr Kappler organised for the interreligious choir Pontamina, from Sarajevo, to perform at Durham Cathedral. The event featured Nedžad Avdić, a Srebrenica survivor, telling his story and Dave Temple, from the Durham Miners’ Association, speaking about the historic links between Durham and Tuzla. Jeremy Cook, Pro-Vice-Chancellor (Colleges and

Student Experience) at Durham University is proud of the diversity and inclusive his university is, welcoming staff and students from over 130 countries. He said: “We are proud to be working with the Remembering Srebrenica charity and the Bosnian community in North East England to remember the genocide and hope that the presence of the flag above Durham Castle during Memorial Week will help us all to reflect on the lessons of the Srebrenica genocide 25 years ago.” Prior to joining Durham University, Mr Cook served with the British Army and in 1995 he was part of the NATO Peacekeeping force in Bosnia a few months after the Srebrenica genocide. He added: “The atrocities committed in the Bosnian War were truly frightening and I witnessed first-hand the suffering of the victims as we helped them rebuild their lives. “My time in Bosnia taught me that we must always remain vigilant to the threat of those who incite intolerance, hate and discrimination.” The theme for the UK’s Srebrenica Memorial Week for 2020 is ‘Every Action Matters’ and the Remembering Srebrenica charity has launched an Every Action Matters challenge for individuals. It includes 11 actions for Saturday 11 July, Srebrenica Memorial Day: wear the Srebrenica flower, hold one minute’s silence, watch their video, post on social media, read a survivor’s letter or testimony, plant a flower or tree, make a pledge, light a candle, say a prayer or read a poem, donate to or fundraise for Remembering Srebrenica, take part in a peace walk or self-reflection walk and talk to someone new about Srebrenica.

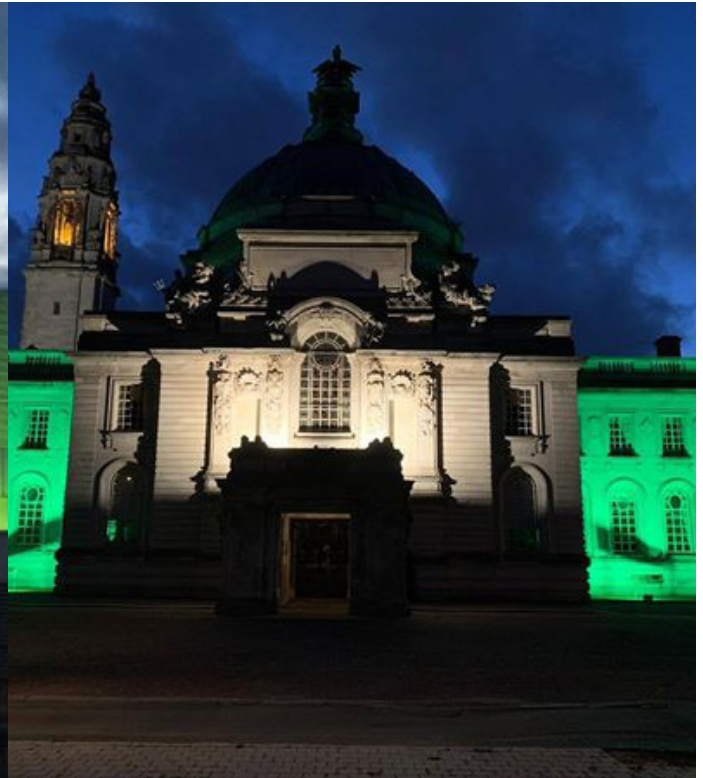

Srebrenica Memorial Week 2020

WALES REMEMBERS SREBRENICA

Huge thanks to the Cardiff Harbour Authority for lighting up the Barrage control building Green in remembrance of the Srebrenica Genocide.

We are grateful to Cardiff Council / Cyngor Caerdydd for flying the Srebrenica flag at Cardiff Castle / Castell Caerdydd for Srebrenica Memorial Week in remembrance of the 8372 Muslim men and boys murdered in the Srebrenica genocide in 1995. We are grateful for this lovely gesture.

We are very grateful to Cardiff Council / Cyngor Caerdydd for remembering Srebrenica by lighting up famous landmarks of Cardiff green in remembrance of those 8372 mostly Muslim men and boys who were killed in the Srebrenica genocide 25 year ago.

The Srebrenica flag flies outside the Welsh Parliament (Senedd) and Pierhead Building for Srebrenica Memorial Week

My Personal Challenge

As an individual, you can help raise awareness of **Srebrenica Memorial Day** by taking part in the **Every Action Matters** Personal Challenge: 11 actions to mark 11th July.

